

1. Lainuudistus lisäsi oikeudenkäyntien julkisuutta.

"Tavoite eli julkisuuden lisääntyminen ei ole näkynyt käytännön tasolla. Tässä voi tosin olla syynä jatkuva yksityisyyden korostuminen yhteiskunnassa yhteisöllisyyden kustannuksella. Rikosjuttuja salataan epäillyn yksityiselämän suojaamiseksi, mikä on väärin, koska rikoksen tekeminen ei kuulu yksityiselämän piiriin."

"Tuskin."

"No eipä voi sanoa."

2. Laki antaa tuomareille liian suuren harkintavallan.

"Hyvä, että tuomareille on valtaa, kunhan patistettaisiin käyttämään sitä ja antamaan selosteita."

"Tämä on pulma, koska julkisuusratkaisun ennustettavuus on heikko. Samanlaisissa jutuissa toinen tuomari voi päätyä avoimiin oviin ja toinen suljettuihin."

3. Oikeudenkäynnin julkisuus riippuu liikaa siitä, kuka on puheenjohtaja.

"Oikeudenkäynnin julkisuus riippuu suuresti tuomarista. Eräs heistä Kokkolassa julistaa oikeudenkäynnit salaisiksi jo etukäteen kansliatuomiolla."

"Tuntemattomaan käräjäoikeuteen meno on kuin loton pelaamista. Mitä tahansa voi tapahtua. Joka kerta saa veikkailla, saakohan kuvata jne. Työskentely paranee, kun oppii tuntemaan henkilökohtaisesti käräjäoikeuksien henkilökuntaa. Lottopeli alkaa heti oman kinkeripiirin ulkopuolella. Se koskee myös poliisia ja tutkinnanjohtajia."

"Siltä välillä tuntuu, että henkilöstä kiinni."

4. Oikeudenkäyntejä salataan vain perustelluista syistä

"Tässä tulee mieleen Lehtimäen insuliinijuttu Seinäjoella."

"On monta tapausta, joissa oikeudenkäynti on salattu ilman mitään perustelua. Kyseenalaistaisin myös esim. seksuaalirikosjuttujen säännönmukaisen salaamisen, koska näin syntyy käsitys, että uhrilla on jotain hävettävää."

"Kyllä joskus tuntuu, että periaatteen vuoksi vaan, kun mediaa on paikalla, eikä kunnan perustelujakaan anneta."

5. Tuomioistuimet perustelevat riittävästi ja ymmärrettävästi oikeudenkäyntien salaamisen.

"Aika kirjava käytäntö ja heikot perustelut"

"Ei ainakaan Lehtimäen insuliinijutussa perusteltu."

"Perustelujen puute on usein keskeinen ongelma. Tosin on myös tuomareita, jotka osaavat perustella ratkaisunsa."

"Salaamisperustelut ovat yleensä hyvin ylimalkaisia. Usein niitä ei perustella lainkaan, viitataan vain vaatimuksen ja johonkin säädökseen."

6. Tuomioistuimet määräävät usein koko oikeudenkäynnin salaiseksi, vaikka se voitaisiin käsitellä ainakin osittain julkisesti

"Toisinaan tuntuu, että salaaminen kokonaan on tuomarille ns. helppo ratkaisu."

7. Syyttäjien tehtävänä on rikosjutuissa valvoa, ettei oikeudenkäyntejä salata perusteettomasti.

"Juuri näin, joskin käytännössä syyttäjät eivät harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta sitä tee."

"Tiedossani ei ole säädöstä, joka tuohon velvoittaisi, mutta ainakin sen voisi johtaa vaikkapa näin: On yhteiskunnan etu, että oikeudenkäynnit ovat julkisia, se kuuluu

reilun oikeudenkäynnin perusedellytyksiin. Syyttäjä on oikeudenkäynnissä julkisen edun valvoja. Hänen tulisi valvoa myös oikeusturvan yleistä intressiä.”

8. Syyttäjät puolustavat yleensä oikeudenkäynnin julkisuutta myös silloin, kun muut asianosaiset haluavat käsitellä asian suljetuin ovin.

”Syyttäjät ovat hyvin passiivisia.”

9. Tuomioistuimet laativat usein julkisia selosteita salaisina käsitellyistä jutuista.

”Julkisia selosteita ei ainakaan Pohjois-Savon käräjäoikeuksissa tehdä juuri lainkaan. Jos sellainen tulee, siinä luetellaan samat asiat kuin tuomiolauselmissa eikä avata salaista juttua yhtään.”

”Voisivat laatia nykyistä useammin. Tämäkin riippuu tuomarista.”

”Selosteita salaisista jutuista laaditaan enemmän.”

”Käräjäoikeus, jonka juttuja pääasiassa seuraan, on kymmenen vuoden aikana antanut yhden julkisen selosteen salaisena käsittelemistään asioista. Vastaavasti sen juttuja käsittelevä hovioikeus ei tee selosteita lainkaan. Sen takia näissä asioissa on pakko tyytyä tuomiolauselmiin ja muualta kaivettuun tietoon.”

”Paikallisen käräjäoikeuden kanssa on muistaakseni vain pari kertaa tullut erimielisyyttä siitä, pitäisikö salaiseksi määrätystä jutusta tehdä tiedote. Tuntui, että tuomarit pitivät sitä ylimääräisenä työnä, eikä aina ollut ihan selvää, mitä tiedotteessa pitää kertoa ja mitä kaikkea siinä saa kertoa salaiseksi määrätystä aineistosta.

”Kerran käräjätuomari päätti olla tekemättä tiedotetta, koska ’medialla on jo muutenkin tarpeeksi tietoa asiasta’. Mielestäni sellainen ratkaisu on omiaan lisäämään mahdollisten epävarmojen tietojen käyttämistä, eikä se voi olla minkään osapuolen etu.

”Sitten oli toinen juttu, jossa syytteessä oli lastenkodin ex-johtaja. Nimikkeinä lasten seksuaaliset hyväksikäytöt. Käräjäoikeudessa juttu käsiteltiin ennen lainmuutosta ja silloin ei tiedotetta tehty ”asian arkaluonteisuuden vuoksi”. Huhut levisivät. Hovioikeus käsiteli jutun lainmuutoksen jälkeen ja teki tiedotteen. Se oli erityisen tärkeää, koska tässä tapauksessa ei ollut kyse sinänsä kovin vakavista teoista, mikä selitti myös tuomion lievyyttä. Kun oli tarjolla oikeaa tietoa, tapaus asettui myös yleisön silmissä uomiinsa, eikä lievä tuomio kummastuttanut. Erityisen tärkeää tiedotteiden tekeminen olisi juuri seksuaalirikoksissa, vaikka niissä onkin arkaluonteisia puolia. On toimittajan arvioinnista kiinni, että jutut tehdään asiallisesti. Oikeuden ei tarvitse tehdä sitä arviointia. Päinvastoin jos tietoa on riittävästi tarjolla, jutun voi rakentaa paremmin paljastamatta silti liikaa yksityiskohtia.”

10. Julkisista selosteista saa hyvän käsityksen syytteenalaisesta tapahtumasta ja tuomion perusteluista.

”Huimat erot laadussa ja sisällössä.”

”HAH! Tunnen yhden tapauksen – taisi olla Nurmeksen KäO:n tuomio lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä koskevassa asiassa – jossa KäT oli ihailtavalla tavalla perustellut ratkaisunsa ja laski sen julkisuuteen, siis asianomistajien nimet ja viitteet heidän identifioimiseensa salaten. Jutun argumentaatio ja syytteen hylkäämisen perusteet kerrottiin huolella. Se oli kunnon seloste. Usein seloste ei juurikaan laajenna jo tuomiolauselmaasta ilmenevää, toki joskus.”

"Julkisissa selosteissa on isoja eroja. Toiset ovat hyviä ja toiset turhan salailevia. Julkinen seloste on kuitenkin esimerkiksi seksuaalirikoksissa todella tärkeä apu, jotta asioista voidaan uutisoida."

11. Saan yleensä helposti tuomioistuimesta pyytämäni asiakirjat.

"Tuomioistuimien kansliat, kärjäsihteerit ym. Palvelevat esimerkillisellä tavalla ja ripeydellä. Jos on ongelmia esim. julkisuuden kanssa, ne selvitetään nopeasti ja tiedotetaan puhelimella."

"Yleensä (saan asiakirjat helposti), mutta silloin, kun asiakirjan pyytäminen menee mutkikkaasti, se onkin sitten todella kivisen työn takana saada sitä, mitä pyytää."

"Ajoittain esimerkiksi kokemattomat kärjäsihteerit 'pimittävät' eli eivät uskalla antaa materiaalia ennen kuin he erikseen tarkastavat tuomarilta tai muulta, että julkista."

12. Tuomarit suhtautuvat yleensä myönteisesti toimittajiin.

"Yleensä suhtautuminen on ymmärtäväistä ja sitä parempaa, mitä enemmän mediakokemusta tuomarilla on. Koulutuksella on tässä tärkeä merkitys."

"Suuri hajonta. Pääosa suhtautuu myönteisesti, mutta loppuosassa on niin nihkeitä, että keskiarvo on tasapeli."

"Riippuu täysin tuomarista. Jotkut erittäin ystävällisiä, toiset todella ylimielisiä ja tylyjä, ikään kuin olisimme paikalla omaa uteliaisuuttamme emmekä töissä."

"Tuomareiden suhtautuminen yleisesti ottaen on ainakin Helsingissä muuttunut parempaan suuntaan. Tietysti aina on poikkeuksia."

13. Syyttäjät suhtautuvat yleensä myönteisesti toimittajiin.

"Syyttäjät ovat myönteisiä, kun haluavat toimittajat puolelleen. Tiskinalustietoa saa vain, jos ei ole syyttäjää kovasti kritisoinut. Ja taas toisaalta syyttäjät eivät noin keskimäärin kosta saamaansa kovaakaan kritiikkiä päinvastoin kuin poliisit."

"Kotkan seutu on poikkeus, koska syyttäjien pomo on käskyttänyt syyttäjiltä suhteet poikki toimittajiin."

"Pääkaupunkiseudulla ainakin syyttäjät ovat usein aika mediamyönteisiä. Poikkeuksia kuitenkin on."

14. Asianajajat suhtautuvat yleensä myönteisesti toimittajiin.

"Rikosasioissa yhteistyöhalua usein on ja AA:t esittävät yleensä mielellään viimeistään oikeussalivaiheessa päämiehelleen edullisia näkemyksiä, mutta erityisesti riitajutuissa mykkyys on yleistä."

"Aika huonosti asianajajat yleisesti ottaen suhtautuvat ja ymmärtävät duuniamme."

15. Kärjäoikeuden kansliassa tiedetään yleensä hyvin, mitkä tiedot ovat julkisia.

"HAH!!"

"Yleensä tuomioistuimissa väki on hyvin auttavaista."

"On kärjäoikeuksia, joissa asia on selvillä, mutta usein kansliasta yhdistetään jutun tuomarille tai sihteerille, kun ei itse uskalleta kertoa julkisia tietoja."

"Yleensä, mutta poikkeustapauksiakin löytyy valitettavan paljon. Kansliassa on esim. kieltäydytty toimittamasta jo annettua tuomiota sillä perusteella, että joku asianosainen on valittanut siitä eikä tuomio vielä ole lainvoimainen."

16. Hovioikeuksien kirjaamoissa tiedetään yleensä hyvin, mitkä tiedot ovat

julkisia.

"Hovissa asiat tiedetään paremmin kuin kärjäoikeuksissa."

"Paremmin kuin kärjäoikeuksissa."

17. Tiedon tai asiakirjan antamisessa on usein viivytelty nin kauan, ettei tiedolla enää ole ollut minulle merkitystä.

"Esimerkiksi Lohjan kärjäoikeudessa eräässä jutussa kärjäsihteeri ei millään meinannut antaa seksuaalirikosjutussa tuomiolauselmasta ilmi käyviä henkilötietoja, kuulemma julkinen seloste korvasi asian. Pyysi ottamaan uudelleen yhteyttä maanantaina. Tuomari pyyteli myöhemmin anteeksi. Käämit paloivat silloin."

18. Tiedon tai asiakirjan antamisessa on joskus viivytelty nin kauan, ettei tiedolla enää ole ollut minulle merkitystä.

"Tuomioistuimista usein vaikea saada asiakirjoja nopean uutistyon vaatimalla ripeydellä. Toki toimittaja ei saa vaatia kohtuuttomia."

"Asiakirjoja tuomioistuimesta vaadittaessa toimittajan on tunnettava julkisuuslaki, muuten virkailija yrittää helposti evätä pyynnön."

"Enpä muista KäO:ssa ja HO:ssa näin toimitun. Sen sijaan syyttäjänvirastoissa tätä on tehty ja väitän, että tahallaan, tietoisesti ja harkitusti. Enkä syytä kanslistejä."

19. Kärjäoikeuksissa puheenjohtajat sallivat yleensä kuvaamisen ennen istunnon alkua.

"Nykytilanne on huomattavasti parempi kuin 10 vuotta sitten."

"On olemassa muutamia tuomareita (mainittu nimeltä kaksi, Helsingistä ja Riihimäeltä), jotka kieltävät kuvaamisen salissa kategorisesti. Ei liene lainmukaista?"

"Laki jättää edelleen liian suuren harkintavallan kärjäoikeudelle/puheenjohtajalle, esim. kuvaamisen rajoittamista ei perustella (vrt. Sariolan ja Sarkolan syyteasia – en ymmärrä, mikä oli peruste kieltää salissa kuvaaminen)."

"Helsingin kärjäoikeus esti kuvaamisen Sarkola-Sariola-oikeudenkäynnissä. Perusteltiinko tätä mitenkään?"

"Kuvauksen salliminen oikeudenkäynnin alussa liian usein aikamoista arpapeliä. Toisinaan saatetaan kuvaus kieltää jo ennen istunnon alkamista esim. salin oveen kiinnitettyllä lapulla tai sitten haastemies tuo viestin oikeuden puheenjohtajalta."

"Aika hyvin kuvaaminen nykyisin sallitaan, vaikka joskus tosin esimerkiksi Hesassakin ihan käsittämättömiä kuvauskieltoja."

20. Hovioikeuksissa puheenjohtajat sallivat yleensä kuvaamisen ennen istunnon alkua.

"Helsingin hovioikeus suhtautuu hyvin kielteisesti kuvaamiseen. Olen keskustellut asiasta hovioikeuden presidentin kanssa. Hänellä olisi myönteinen kanta asiaan, mutta yksitaiset tuomarit vastustavat yleensä salissa kuvaamista. Tämä vaikeuttaa käytännössä juttua seuraavien toimittajien työtä. Helsingin kärjäoikeuden linja on mielestäni hyvä ja järkevä. Käsittelyn alussa tiedotusvälineille annetaan mahdollisuus kuvata."

21. Pakkokeinoistunnot ovat liian usein salaisia.

"Pakkokeinoistunnot ovat lähes poikkeuksetta salaisia, mutta se on osittain ymmärrettävää, vaikka tuntuukin, että poliisi käyttää 'tutkinnallisia syitä' salaamisperusteenaan varmuuden vuoksi."

"Pakkokeinodiaareja saa vaivattomammin katsottavakseen ja ne ovat laajempia kuin

aiemmin, jolloin pakkokeinotuomari/laamanni määräsi silloisen laintulkinnan (kirjo käräjäoikeuksien välillä laaja.”

”Ensimmäisen vangitsemisen pitämisen suljettujen ovien takana voi lähes aina ymmärtää, muta myöhemmissä vaiheissa ne joskus loukkaavat raskaasti epäillyn oikeusturvaa. Tunnettuja esimerkkejä on Bodom. Epäilen myös suuresti, olisiko Nokian insuliinisurmien epäillyn vangitseminen jatkunut tähän asti, jos vangitsemiskäsittely olisi ollut julkinen.”

22. Oikeudenkäyntien salaaminen johtuu usein pikemmin tuomarin julkisuuskielteisestä asenteesta kuin laista.

”Erot tuomareiden kesken ovat välillä tuntuvia.”

”Tuomarit taipuvat liian herkästi asianosaisten vaatimuksiin. Kun tunnetussa kulttuurisuvussa tapahtuu murha, juttu lentää salaiseksi ennen kuin toimittaa ehtii kissaa sanoa. Kun suutari Andersson pistä naskalinsa räätäli Virtasen aivoihin, ei salaamisesta ole puhuttakaan, vaikka tappo olisi johtunut miten intiimeistä syistä tahansa.”

23. Oikeudenkäyntien salaaminen on lisääntynyt viimeksi kuluneen vuoden aikana.

24. Lainuudistus lisäsi hallintotuomioistuimien ratkaisujen julkisuutta.

”Ei hirveästi kokemusta.”

”Asiallisesti näin ilmeisesti kävi itse päätösten osalta, vaikka julkisten ratkaisujen saaminen on hankalaa ja hidasta.”

25. Hallinto-oikeudet salaavat juttujen diaaritietoja liian laajasti.

”Ehdottomasti liian laajasti. Hallintotuomioistuimista on tullut viranomaiskoneiston jatke. Nimet olisi syytä vaihtaa hallintovalituslaitoksiksi.”

”Hallinto-oikeuksien kanssa on käyty kovaa kädenvääntöä diaaritiedoista ja myös päätösten julkisuudesta.”

”Yrityksiä olen tavannut, inttämään olen joutunut, mutta ilman rikosilmoituksia ovat diaaritiedot avautuneet.”

26. Minulla on usein vaikeuksia saada haluamiani tietoja hallintotuomioistuimista.

”Käytännössä tietoja on hankala ja hidas saada. Tosin niissä tilanteissa, kun hallintotuomioistuin haluaa itse tiedottaa asioista, ongelmia ei yleensä ole.”

”Ongelmia on suhteellisesti enemmän kuin linjalla KäO – HO.”

27. Asioin hallintotuomioistuimien kanssa enintään muutaman kerran vuodessa.

28. Poliisilla ja tuomioistuimilla on selvä käsitys siitä, miten esitutkimateriaalin julkisuudesta päätetään.

”Käsitykset tuntuvat olevan lainvastaiset. Poliisissa ei juuri tunneta sitä, et sen pitää päättää materiaalista itsenäisesti.”

”Käsitys on, erityisesti poliisilla, mutta sillä ei ole juurikaan jos mitään tekemistä lain kanssa.”

”Esim. Nokian insuliinijutussa heitti poliisi/syytäjätaho ensin, että kaikki vaan salaiseksi. Eihän se niin voi mennä, äimistelin ja ymmärsivät kyllä yskän, että pitää

olla julkista ja käydä sivu sivulta tarvittaessa läpi.”

29. Poliisi salaa esitutkimateriaalia liian laajasti.

”Semmoista kategorista salailuintoa on.”

”Toiset tulkitsevat pykälää ahtaasti ja toiset oikein.”

”Salaaminen ei ole johdonmukaista, vaan siihen vaikuttaa myös ns. pirstäkerroin.”

30. Poliisin perustelee esitutkimateriaalin salaamisen ymmärrettävästi ja riittävästi.

”Voisi parantaa perusteluja.”

”Kun poliisi salaa materiaalia, se viittaa vain lainkohtaan ilman mitään perusteluja. Toki esim. henkirikosten ruumiskuvien suhteen tämä on ymmärrettävää, juuri muuten ei.”

”HAH-HAH! Poliisi perustelee ani harvoin ylipäänsä mitään päätöstään edes siedettävästi, saati riittävästi.”

31. Esitutkimateriaalin saamisessa on usein ongelmia.

”Välillä pitää pukkia vauhtia, riippuu laitoksesta ja persoonasta.”

”Suurin ongelma on esitutkimateriaalin saanti. Siellä vedotaan usein ns. kahden viikon toimitusaikaan.”

”Ongelmia ei ole usein, vaan joskus. Poliisin kannattaisi harkita esitutkimateriaalin luovuttamista sähköisessä muodossa.”

”Ei tuoreissa, varsinkaan mediaseksikkäissä tapauksissa, mutta vähänkin vanhemmissa tapauksissa ilmaantuu usein ongelmia.”

”Esitutkimateriaalin saatavuus riippuu kihlakunnasta. Joissakin viivytellään vedoten muihin kiireisiin ja väen vähyyteen sekä materiaalin määrään laajoissa jutuissa.”

”Jos materiaali on sähköisessä muodossa (esim. krp/jengiammuskelu), materiaalia voi saada jopa todella nopeasti ilman ennakkotilausta.”

Yleistä

”Positiivisia kokemuksia uuden lain jälkeen ei ole ollut.”

”Käytäntöjen erilaisuus harmittaa. Esimerkiksi Vaasan käräjäoikeus lähettää juttulistoja hyvin vaihtelevasti riippuen siitä, onko listojen päällä istuva virkamies lomalla vai töissä.”

”Isoista jutuista tieto kulkee jopa yllättävän hyvin. Tuomioistuimet ovat olleet näissä asioissa ehkä aiempaa aktiivisempia. Ei valitettavasti koske kaikki tuomareita hyvässäkin käräjäoikeudessa.”

”Yksi ongelma on siinä, että tuomioistuimien päätöksiä yhä edelleen faksillaan. Osa tuomioistuimista väittää, että sähköposti ei ole käypä peli.”

”Tuomioistuimen päätöksistä saa vaivattomammin tiedon, henkilökunta osaa ainakin perusteluosat lähettää sähköpostilla, vaikka tuomiolauselmat saattavatkin liikkua edelleen faksilla.”

”Miksi hitossa papereita ei lähetetä elektronisesti vaan yhä faksataan?”

”Toimittajien edustajien ja tuomarin keskustelu käytännön asioista on osoittautunut monesti isoissa jutuissa hyödylliseksi. Näin kumotaan ennakkoluuloja.”

”Lisääntyneet vankilaoikeudenkäynnit ovat ongelmallisia.”

”Toisinaan mielentilojen kanssa on pulmia, kun edes julkista osaa ei referoida suullisessa käsittelyssä.”

”Joissakin käräjäoikeuksissa riitajuttujen diaaritiedot ovat suppeampia kuin

aiemmin; teknisissä uudistuksessa ja ohjelmistosovellutuksissa ei ole huomioitu julkisuusnäkökohtaa.”

”En ole missään, siis missään yleisessä tuomioistuimessa törmännyt yleisöpäätteeseen, jollaiset piti tulla jo 10 vuotta sitten!!!”

”Jos tutkintaan osallistuvat paikallispoliisi ja krp, syntyy usein sekaannuksia, kenen tiedottamisvaltuudet ulottuvat mihinkin. Lisäksi ongelmana on jäljittää oikeita ihmisiä, jotka antavat sen viimeisen siunauksen luvalla. Kun nämä sotkut selviävät, ollaan jo helposti myöhässä.”

”Toimittajan kannalta tilanne ei ole ainakaan yleisesti ottaen parantunut. Ainoa selvä muutos on, että isoimmista käräjäoikeuksissa syyttäjät toimittavat haastehakemuksen kopioita toimittajille pyytämättä. Joissakin paikoissa on toimittajille oma tila.”

”Muutos ei ole järin suuri. Omalla alueellani homma toimi varsin hyvin jo ennen lainmuutosta. Tämä johtui ehkä niistä yhteisistä tapaamisista, joissa tämän lehden oikeustoimittajat hakivat yhteistä kieltä käräjätuomareiden kanssa.”

”Positiivisena puolena on syytä kertoa, että yksi käräjätuomari, jonka kanssa olen jatkuvasti tekemisissä, on taas sitä mieltä, että lainmuutoksen jälkeen oikeusjutut on yleensä katsottava julkisiksi silloin, kun haastehakemus saapuu käräjäoikeuteen. Ja haastehakemus pitäisi antaa medialle jo silloin.”

”Osa tuomioistuimen henkilökunnasta tuntee julkisuutta koskevan lainsäädännön, mutta ne jotka eivät tunne, ovatkin sitten täydellisiä tumpeloita.”

”Huomattavasti useammin ongelmat koskevat sitä, kuka päättää esitutkintapöytäkirjojen julkisuudesta, onko niitä oikeus tilata/lukea poliisissa vai käräjäoikeudessa.

Esimerkki: Tilasin Kittilän poliisista pöytäkirjan kohujulkis Johanna Tukiaisen pahoinpitelyasiasta, jossa Tukiaisen oli asianomistajana. Ensimmäinen poliisi kuulosti hyvin vaivautuneelta. ”Ei vois vähempää kiinnostaa” –asenne oli selvästi havaittavissa. Poliisipäällikkö neuvoi tilaamaan pöytäkirjan Lapin käräjäoikeudesta. Lapin käräjäoikeus kieltäytyi ja ohjasi takaisin Kittilän poliisiin. Kittilän poliisi ilmoitti edelleen, etteivät he toimita, vaan käräjäoikeus toimittaa. Jälleen uusi soitto Lapin käräjäoikeuteen, jossa edelleen kieltäydyttiin toimittamasta pöytäkirjoja. Seuraava yhteydenotoni Kittilän poliisiin toi tulosta – pienen kovistelun jälkeen.”

”Positiiviset kokemukset ovat hajanaisia ja niitäkin on eri puolilta Suomea. Useimmin positiiviset kokemukset tulevat isoimmista käräjäoikeuksista – pienempien kanssa voi olla hankalaa. Esimerkiksi Helsingin käräjäoikeus on AINA toimittanut sen mitä olen pyytänyt, ja mikä on ollut julkista. ”

” Itä-Suomen hovioikeudessa asiointi on edelleen lähes ongelmaton.

Käräjäoikeuksissa Itä-Suomen läänissä vaihtelua, hankalin paikka Pieksämäki. Siellä mm. puheenjohtaja kielsi kokonaan kuvaamisen kehitysvammaisen ns. ammekuoleman jutussa, vaikka luvattiin, että kuvataan syytettyjä vain takaapäin.”